

Tratado de Arithmetica Catada y chibre 2 de mayo
1702
Suma
do. Siero y Seguro. Sor
Juan
Martha

R. P. FR. IOANNIS DE ASCARGORTA,
Sacrae Theologiae Primarij Professoris in Regio, Mag-
noque Illiberitano Liceo Sancti Francisci de Obser-
vantia, & Archiepiscopatus Granatensis
Examinatoris Synodalis

MANUDUCTIO
AD CELEBRE INGENS OPUS, EIUS
aliquale Compendium, & Approbatio ex
Commissione Regia.

CONCORDIAM Graecae, & Vulgatae versionum, hinc inde versan-
tium in supputatione annorum à Mundi exordib ad vsque Re-
demptoris nostri Natalitium, mirabili nova attentata via, à nemine trita
semita, suscepit stabiliendam Illustrissimus D. D. D. Ioannes de Leiba, Iu-
ris vtriusque Doctor notissimus, apud Granatensem Academiam in Fa-
cultate Pontificia Decanus, post alia ibi, & alibi semper ipsius meritis, &
dexteritate imparia, aut minora munera, Regij Sacelli Illiberitani Dignis-
simus Praesul, Maior Cappellanus, ac tandem ad Insulas Sacras euectus
in Sede Almeriensi constitutus. Eum dum in minoribus ageret, primam
vidi imponere manum, & miror, consumasse: quippe opus erat ingens,
arduum, & non communitè animus ingrauescendus pro foetus genitura.
Sed tamen concepit Auctor, Librum peperit, secretioris cruditionis va-
rietate plenum, sacrationis Chronologiae veritate planum, omnibusque
numeris absolutum. O qualis Liber! Sed, ò qualis Auctor! Nescies, cu-
ius quis dignus, Auctor libri, an liber Auctoris. O Auctor! Respice, quan-
tum post te reliqueris, & credent omnes quantum in Libro petas. O Li-
ber! Maiora te non inuenies, quia talem meruisti Auctorem. Quid ampli-
us? Eluctuat calamus, fateor, in elogio dignissimo, & benemerito: Sed
cuiuscuius huc, illuc non volitaret penna laude sublimi? Rethores porri-
gant operi isti dexteram, haud gressus valebunt dinumerare. Quid den-
sus Thucydides, si nitidum nostrum opus? Quid Isocrates, aut comptus, aut
nitidus, si dulcis Liber? Quid Herodotus dulcis, si Auctor nervose acutus?
Acutum vides Stagyritam, sed ultra Liber, & Auctor Mathematicis Arith-
meticae, & Geometriae abundat regulis, Schemmatibus, Laterculisque;
gravi sententiarum pondere ponderati, in affectata iucunditate praediti,
vehementia dicendi, vbertate foecundi, verbis pressi affluunt rebus, vbi-
que amoeni, tot eloquentiae exuberant numeris, quot numeris exuberant
pro eloquenti veritate. Sed age iam. Quid immoror forte calamistris
puerilibus, aut caractere incompto, vel methodo affectata? Aggrediamur
pro accurata Iudicij libra Grandævum opus, ætatem habet (per millenos
enumerat annos) de se loquatur. Audiamus, sive pro sui elogio digno,
sive pro nostri eruditione. Sed antea penicillo breui ingens difficul-

R. P. FR. IOANNIS DE ASCARGORTA,
*Sacrae Theologiae Primarij Professoris in Regio, Mag-
noque Illiberitano Liceo Sancti Francisci de Obser-
vantia, & Archiepiscopatus Granatensis
Examinatoris Synodalis*

MANUDUCTIO
AD CELEBRE INGENS OPUS, EIUS
aliquale Compendium, & Approbatio ex
Commissione Regia.

CONCORDIAM Græcæ, & Vulgatæ versionum, hinc inde versan-
tium in supputatione annorum à Mundi exordio ad usque Re-
demptoris nostri Natalitium, mirabili nova attentata via, à nemine trita
semita, suscepit stabiliendam Illustrissimus D.D.D. Ioannes de Leiba, Iu-
ris utriusque Doctor notissimus, apud Granatensem Academiam in Fa-
cultate Pontificia Decanus, post alia ibi, & alibi semper ipsius meritis, &
dexteritate imparia, aut minora munera, Regij Sacelli Illiberitani Dignif-
simus Præsul, Maior Cappellanus, ac tandem ad Infulas Sacras evectus
in Sede Almeriensi constitutus. Eum dum in minoribus ageret, primam
vidi imponere manum, & miror, consumasse: quippe opus erat ingens,
arduum, & non communiter animus ingrauescendus pro foetus genitura.
Sed tamen concepit Auctor, Librum peperit, secretioris eruditionis va-
rietate plenum, sacratoris Chronologiæ veritate planum, omnibusque
numeris absolutum. O qualis Liber! Sed, o qualis Auctor! Nescies, cu-
ius quis dignus, Auctor libri, an liber Auctoris. O Auctor! Respice, quan-
tum post te reliqueris, & credent omnes quantum in Libro petas. O Li-
ber! Maiora te non inuenies, quia talem meruisti Auctorem. Quid am-
plius? Eluctuat calamus, fateor, in elogio dignissimo, & benemerito: Sed
cuiuscuius huc, illuc non volitaret penna laude sublimi? Rethores porri-
gant operi isti dexteram, haud gressus valebunt dinumerare. Quid den-
sus Thucidides, si nitidum nostrum opus? Quid Isocrates, aut comptus, aut
nitidus, si dulcis Liber? Quid Herodotus dulcis, si Auctor nervose acutus?
Acutum vides Stagyritam, sed ultra Liber, & Auctor Mathematicis Arith-
meticæ, & Geometriæ abundat regulis, Schemmatibus, Laterculisque;
gravi sententiarum pondere ponderati, in affectata iucunditate præditi,
vehementia dicendi, vbertate foecundi, verbis pressi affluunt rebus, vbi-
que amœni, tot eloquentiæ exuberant numeris, quot numeris exuberant
pro eloquenti veritate. Sed age iam. Quid immoror fortè calamistris
puerilibus, aut caractere incompto, vel methodo affectata? Aggrediamur
pro accurata Iudicij libra Grandævum opus, ætatem habet (per millenos
enumerat annos) de se loquatur. Audiamus, sive pro sui elogio digno,
sive pro nostri eruditione. Sed antea penicillo breui ingens difficul-
tatis

tatis punctum; quod Auctoris foeliciter mouit calamum; proponamus.

1 Vniuersalis Chronologia, quæ per quinque ætates diuagatur apud Sacra Biblia à mundi fabrica vsque sextam attingit, ferè tot habuit, & habet Computatores, quot numeros; & ferè tanta in ipsis discordia, quanta cuiusque est varia supputatio. Huius in causa est Septuaginta Interpretum Translatio, & Vulgata nostra, quæ invicem numerorum coordinatas acies videntur ostendere ex opposito; & plus, minusve annorum in vitis Patrum, Generationibus, Mortibusque agglomerant, addendo, aut minuendo retardant, vel progrediuntur. Hinc Chronologi, hinc Patres Ecclesiæ (vno Augustino excepto, qui vtpotè odorans possibilem aliquem versionum consensum, vel conformitatem, medius hæret, concordiam tentat, diuinat industriam) nec hæc, aut illac pedem figunt, quiescunt animo. Videbis, Græcam Translationem sectari aliquos (sed paucissimi sunt;) reliquos Latinam subsequi, sed non fidelitè; quippe præterquamquod aliqui ad Vulgatam annos excessiue apponant, & reponant alij; ipsos annos vel horis, diebus, noctibus, aut in mensibus, siue obscurant, vel procrastinant, quasi Iosue possent clamore valido dicere: *Sol, ne mouearis.* Sed adhuc Vulgatos nostros (inquam Vulgatæ Sectatores) non parum torquet Catholicæ Romanæ Ecclesiæ auctoritas in Peruigilio Natiuitatis Domini; siquidem tympano, & choro, organo, & solemnis- sima laude incipit modulari: *Anno à creatione Mundi, quando in principio Deus creauit cælum, & terram quinquies millesimo centesimo nonagesimo nono.* Ecce Ecclesia proferens ipsam Septuaginta Interpretum Supputationem, relicta in ferè omnium opinione nostræ Latinæ Chronologia; quæ vsque Saluatoris nostri adventum in carne passibili; (iuxta communem Auctorum) numerat à mundi initio ter millesimos nongentesimos sexaginta tres. Excessus est notus in annis 1236, quibus Græca Latinam superat. Tamen adhuc Vulgata (hoc non obstante) ipsius Ecclesiæ auctoritate, & maiori commendatione viget, cum Synodus Tridentina sess. 4. in Decreto de editione, & usu Sacrorum Librorum ita decernat, ibi: *Statuit, & declarat (Sacrosancta Synodus) ut hæc ipsa Vetus, & Vulgata Editio, quæ longo tot seculorum usu in ipsa Ecclesia probata est, in publicis lectionibus, disputationibus, prædicationibus, & expositionibus pro authentica habeatur: & ut nemo illam reiicere QUOVIS PRÆTEXTU audeat, vel presumat.* Vide Ecclesiam eleuantem ita sublimitèr Vulgatam, vt nullo valeat aduersari prætextu: Vide etiam, ipsam Ecclesiam sectari in Chronologia Mundi Translationem Græcam, quæ ita excedit Latinam, vt per mille, & amplius annos ab ipsa elongetur: Vide siue Gordium nodum, siue Samsonis funiculos fere insolubiles: & Vide denique ex hinc Chronologos distrahi, pro euidenti certitudine habentes, apud vnam solum ex Versionibus veritatem extare, repugnare apud vtramque, quia vrget discrepantia annorum, & vrgent alia, ferè consensu impossibilia, quæ à num. marg. 19. vsque 31. in hoc opere continentur.

2 Hæc ita res ardua maximorum ingenia hominum premebat; quando Auctor noster, nescio, quo Diuino afflatu, aut superno instinctu plura apud se meditabatur circa hanc clarissimam annorum discrepantiam inter Versiones, circa Versiones ipsas, circa varias combinationes faciendas, & habita non vulgari eruditione in Supputationibus, circa modos

dos varios eam applicandi ad Sacram Chronologiam. Et quia à Doctoribus non nisi apertissimæ Discordiæ vocem, & clamores audiebat; tunc firmissimè statuit apud se, ipsos Sacræ Litteræ textus ex vtraque translatione evolvere diligentissimè; & omni postposita ingentis laboris desideria, concordiam aggreditur, potius hucusque omnibus occultam, quam repugnantem. Intendat Lector dicendis, & referam ego præsentis Operis, siue progressus mirabiles, siue firmitudinem fundamentorum, quibus Concordiæ huius harmonia & erigitur, & lucem vidit.

3 In primis Auctor noster pedetentim Labyrinthum ingrediens, & in vestibulo limina ipsa quasi perpendens, aut examinans, resoluit apud se, rectè cogitans, quod, etsi nostra Vulgata infallibili splendeat veritate, non proinde à veritate, & auctoritate sua deficit Græca translatio, adhuc post Tridentinum; ac proinde apud nullam ex eis versari errorem adhuc in Chronologijs religiosa veneratione credit: Nefas enim esset, in alijs veras infallibilitèr esse Versiones, & in annorum supputatione deficere alteram. Quod vero specialitèr Septuaginta Interpretum translatio procul sit ab omni erroris nævo, vel umbra, insinuat Auctor, numer. marg. 20. adducens Baronium in Apparatu, & à num. marg. 141. Sed quia Ciaconius in Isagoge ad Pontificum Ecclesiasticam Historiam sub titulo *Anni Hebræorum*, ait: *Neque proinde Græcorum supputationibus ex Septuaginta Interpretum versione mutuatis acquiescendum arbitramur, in qua annorum numeri non pauci Scriptorum oscitantia, incuria, & somnolentia, vt credi par est, deprehenduntur corrupti, & deprauati, &c:* Et quia etiam plures inveniuntur meticulosi in præstanda Septuaginta Interpretibus veritate infallibili in omnibus, & per omnia; sciunt cuncti, Christum Dominum, Euangelistas, & Apostolos, dum sæpius Prophetarum veteris legis oracula, & testimonia citant, non alia, quam horum Interpretum versione vri: sciunt, Ecclesiam Romanam in Responsorijs Officij, Missarum Introitibus, Gradualibus, & alijs non nisi Græcæ translationis voces accipere, vel recitandas, vel modulandas: Et denique audiant vnum, aut alium ex Patribus tam Græcis, quam Latinis: Ex Græcis quidem Irenæum, lib. 3. cap. 25. de versione Septuaginta, dicentem: *Etenim Apostoli, cum sint his omnibus vetustiores, consonant prædictæ interpretationi, & interpretatio consonat Apostolorum traditioni. Etenim Petrus, & Ioannes, & Mattheus, & Paulus, & reliqui deinceps, & horum sectatores, Prophetica omnia ita annuntiaverunt quemadmodum seniorum interpretatio continet. Vnus enim, & idem Spiritus Dei, qui in Prophetis quidem præconavit quis, & qualis esset adventus Domini, in senioribus autem interpretatus est bene, quæ bene prophetata fuerant.* Clementem Alexandrinum, lib. 1. Stromat. *Neque vero ab inspiratione Dei erat alienum, qui prophetiam dederat, vt interpretationem quoque tamquam Græcam efficeret Prophetiam.* Origenem homil. 1. in Cant. *Nos Septuaginta Interpretum scripta per omnia custodimus.* Chrysostomum homil. 5. ad cap. 1. Matth. *Ad faciendam veræ translationis fidem, omnibus alijs iure Septuaginta Interpretes sint digniores.* Ex Latinis autem Hilarius sup. Psalm. 2. *Perfecta horum Septuaginta Interpretum auctoritas manet.* Hieronymum Epist. 101. ad Pammachium, cap. 4. de optimo genere interpretandi: *Septuaginta editio vires obtinuit in Ecclesijs.* Ommitto alios.

Vide alia apud Iodocum Cocium in thesauro Catholico, li. 6. art. 2. per totum.

At

D. Augustinus, lib. 15. de Ciuit. Dei, cap. 13. per totum.

4 At inquit : sectaremur quidem versionem Græcam veluti infallibili veritate pollentem; sed tamen deprauata est, & corrupta transcribentium inscitia. Sed respondeo, vnde tibi constat deprauatos Septuaginta? Nescies. Ego scio, D. Augustinum lib. 15. de Ciuitate Dei, cap. 13. dicere apud se habere quinque transcriptiones versionis Græcæ, vnam Latinam, aliam Siram, & tres Græcas, & omnes conformari in jota, & apice: Item notoria est Sixti V. cura in accurata Septuaginta versionis recussione: ergo iam nec verbum sonare debet deprauationis Septuaginta. Potuit, fateor, & ita à Doctoribus scribitur inscitia transcribentium deprauare; sed nec omnes transcribentes inscij, nec deprauatores. Quam nunc habemus transcriptionem ex Sanctis Patribus accepimus, qui accuratissimi erant: ergo ex hoc non valet deficere à nostra versione Græca translatio. Vterius instas: In alijs infallibilitè veros esse Septuaginta, non in Chronologijs; quia excedunt Vulgatam in numero excessivo annorum. Sed O! Quisquis talia faris. Nonne hæc methodus est solvendi antinomias Sacrorum Bibliorum? Minimè. In ipsa Vulgata apparentèr clausulas integras ex varijs locis concertare conspiciamus; & tamen compositioni insistimus, concordiam quærimus, investigamus. Cur non ita inter Græcam, & Vulgatam quoad annorum supputationem? Si in vno, quantumvis minimo, à vero Vulgata nostra deuiaret, in alijs quis crederet? Ergo implicat, Septuaginta veros in alijs esse, & non in Chronologia. Vel melius infero: Ergo qui Septuaginta versionem quoad alia recipiunt, & respuunt quoad computus annorum, sibi ipsis implicat: quia semper est in promptu, quare, vel vnde scis errorem in Chronologijs, & rectum in alijs? Igitur investiganda diligentissimè est solutio huius celeberrimæ antinomix versiones inter, quoad Chronologiam Mundi infallibilitèr stabilendam; vt noster Auctor, non inanis gloriæ cupidus, sed hauriendæ veritatis sollicitus, aggreditur in præsentis celebri laborioso opere nimis.

5 Secundò meditabatur Auctor; versionum discrepantiam in Chronologia, non omnes transcendere ætates, sed tantum in prima, & secunda; nempe ab Adam vsque ad Diluuium; & ab hoc vsque ad Abrahamum involvi, & apparere; cum à secunda per tertiam, quartam, quintam vsque sextæ initium, quod est Chronologiæ terminus, annus nempe Natiuitatis Dominicæ, concordēs penitus procedant, æquales annorum supputatione evadant, & mirabili invicem respondeant concordie harmonia. Hoc supponit Auctor in sui operis decursu, dum totus est in examinandis, evoluendisq; solum prima, & secunda Mundi ætate, quæ cap. 5. & 11. Genesis continentur expressè in vtraque versione. Sed specialitèr numer. marg. 114. ait Auctor: *In secunda ætate terminus est diuersitatis, & pugna versionum Vulgatæ, & Septuaginta: exinde enim per omnes Sacros Libros sibi consonant.* Et certè hæsitanti in hac veritate facile occurremus, si præter primam, & secundam ætatem, reliquas per se seorsim offeramus ad combinationem. Accedat ergo quisquis incredulus ad Sacra Biblia, non vero ad Auctores, qui in hoc, sicut & in alijs Chronologiæ punctis, acervatim distribuunt, vel numeros, vel annos ad libitum; accedat (inquam) & versiones conferat.

6 Tertio diligentissimus Auctor noster observavit, in his ipsis
prima,

primâ, & secunda ætate mundi perpendendos valde esse annos, tum in ipsorum Patrum vitis simpliciter ab eorum Natiuitate vsque ad mortem; tum in suorum generationibus filiorum; tum in Postgenerationibus. Ratio est apertissima; quia versiones ipsæ non in omnibus his discrepant, cum in aliquibus ex his conveniant. Discordant ergo versiones in Generationibus filiorum, discrepant in Postgenerationibus; sed univocæ sunt quoad annorum numeros in vita simpliciter vniuscuiusque Patris à natiuitate vsque ad mortem. Huius meditationis subtilissimam veritatem convincit Auctor, à numer. marg. 1. vsque 6. inclusive; ad oculum offerens Sacræ Litteræ textus ex vtraque versione litterales, & postea à num. 7. vsque 17. per clarissimos Laterculos, factis combinationibus varijs per primam, & secundam ætatem in Generationibus filiorum, Postgenerationibus, vitis, & mortibus Patrum consonam, vel dissonam respectivè annorum supputationem inter versiones aperiens. Sed adhuc in hoc ipso reflectens oculatissimus D. Doctor Leiva aduertit num. marg. 7. & 8, Septuaginta excedere annis Vulgatam in filiorum Generationibus; at in Postgenerationibus Vulgatam superare Græcum Interpretem; & quoad Patrum vitas simpliciter à natiuitate vsque ad mortem æquales progredi versiones, vt dixi; quamvis in his ipsis dissensibus, aut consensibus annotatis non nihil exceptionis obseruet noster Auctor ex textu littera, de quo ibi.

7 Quarto, exploratissimus Auctor noster reflexionem oculatissimam faciens in annis additis à Septuaginta Interpretibus Vulgatæ in Generationibus filiorum (nota Lector quod ex his generationibus desumitur Chronologia Mundi, præcipuè in vtraque versione, cap. 5. & 11. Genes.) observavit, Annorum additionem, nec arbitrariam, aut tumultuariam esse; sed satis industriam, attentatam; imo vt proprius loquar ob aliquod sigilantem mysterium, aut sacramentum, quasi mille Argos oculis fixam. Et mirandum est, quod dum Doctoribus specialissimum motivum esse deberent Additiones istæ in magnam eundi expectationem alicuius Diuinæ, vel Sapientiæ, vel Providentiæ arcani sacri; potius siue incuriæ oscitantia, aut inconsiderationi Septuaginta Interpretum, vel saltem inscitix transcribentium est ab aliquibus tributum. Mirabile, inquam, & difficile creditu, quod sine laboriosa aliqua in his additionibus industriæ ponderatione, in additionem ipsam se vertant, vt evertant temerè! O homines! Si intelligunt aliquando, O! Plaudent manibus, quamvis non omnia lecta plausibilia. Si non penetrant, defecit opus, Auctor in culpa est, cum potius Lector. Accedat ergo iste quisquis, imo cuncti accedant vigiles, quia Auctor noster Textu Sacro eruditus ait: *Palpate, & videte, quoniam Spiritus Vulgatæ tot annorum corpus non habet, sicut iudicio Ecclesiæ Chronologiam, à Septuaginta compaginatam videtis habere.* Ergo vnum totum quoad annorum Supputationem efficiunt versiones istæ; spiritus est Vulgata, Græca corpus; hæc apparet, expanditur, & vt ita dicam, palpatur; illa virtute sua semper adest, vbique numerat, quamvis per corporeos numeros, nempe per centenaria annorum addita à Septuaginta, quæ perpendit Auctor attentissime, & bene consultata invenit. Vide ipsum, ne actum agamus, num. 7. & 8. vbi etiam in aliquibus Patribus abesse additionem videbis, vtpotè tunc superfluum, de quo infra nos tantisper.

8 Quintò, noster Auctor considerat attentè, qui Patres primæ & secundæ ætatis in vtraque versione numerandi sunt, & Chronologiæ, & Concordiæ adaptandi. Et in hoc certe vellem huius insignis Operis Lectorem valde esse animadversum: adsunt siquidem offendicula nonnulla, & aliqua non vulgaris difficultatis, præcipuè circa vnum Patrem, cap. 11. Genes. & est Caynam, circa quem versiones dissonant. Vulgata siquidem illum silentio præterit, & in re omittendus est, de quo nos infra prope finem huius Manuactionis; Septuaginta verò eum exprimunt, quos sequens S. Lucas in Euangelio, cap. 3. ipsum enumerat. Auctor noster hoc ex professo discutit à num. marg. 249: (quamvis sit antinomia ab omnibus Scripturarijs componenda, & non præcisse à solo nostro Auctore) & resoluit, excludendum; quod ferè evidentèr conuincit. Restat, vt in compendio Patrum numerum pro duabus ætatibus, ex Auctore, imo ex textu Sacro Lectoris oculis obijciam. Sunt igitur pro prima ætate vsque ad Diluuium, cap. 5. Genes. *Adam, Seth, Enos, Caynam, Malaleel, Jared, Henoch, Mathusala, Lamech, & Noe.* Sunt omnes decem. Pro secunda ætate post Diluuium, cap. 11. Genes. *Sem, Arphaxad,* (omisso hic Caynam ex Vulgata) *Sale, Heber, Phaleg, Reu, Sarug, Nachor, & Thare,* Abrahæ Pater. Sunt omnes nouem, ita vt vtriusque ætatis Patres sunt 19 tantum.

9 Sextò, Auctor præ oculis habet, & Lector debet habere, quod quamvis in Sacro Genesios textu plurium Patrum circumferantur generationes filiorum; non tamen omnes Patres, neque generationes omnes præter relatos ad Chronologiam pertinent. Ratio est ipsa textus Sacri Littera, quæ cap. 5. & 11. Genes. dum ordinat Mundi Chronologiam, solos enumerat prædictos Patres, expressis annis, hinc inde; de reliquis autem, aut eorum generationibus in confuso ait: *Genuit filios, & filias,* alto silentio relictis tam eorum nominibus, quam annorum numero pro suis generationibus. Sed adhuc mirabilius est, quod dum Moyses, cap. 4. Genes. Cain refert posteritatem, & cap. 10. Iaphet, & Cham; licèt hic, & ibi nomina exprimat filiorum, non autem generationum annos, in quo evidentèr ostendit, & vult, hos Patres, eorumque filios non attendendos pro Mundi Chronologia, sed relatos tantum numero antecedenti.

10 Hucusque Auctoris meditationes exploratissimas vtriusque versionis in Sacri textus Littera aperuimus, quas Auctor tacuit in opere in parte, in parte exprimit; quia totum operis præcipuè intendebat. Sed O! Restant alia, imo potiora cognitionis absconditæ, non solum sciolis, sed adhuc vulgari tantum eruditione edoctis; quæ cardo sunt, in quo concordia machina vtrò, citròque voluitur. Igitur apud Ægyptios quasi versans Auctor noster (manucente; quo? Nisi illo Athanasio Kilker, Societatis Iesu, mihi colendissimæ, præclaro Procere, grauioris, & secretioris Litteraturæ armario plenissimo, numquam satis laudato, quamvis laudando semper) adinuenit quamdam annorum Supputationem, & seriem evidentèr introductam, & expressam in cap. 5, & 11. Genes. à Moise; sapientia Orientalium valdè imbuto, vtpote ibi nato, ibi erudito & diuinitus, & humanitus. Ast, quia à numero marg. 37. vsque 139. in præsentis opere Auctor ad longum Ægyptiacæ Computationis huiusce lineas, ducit, & reducit ad Genesios dicta capita in vtraque versione pro earum Concordia, absit vt repetam tot ibi dicta, & foeliciter applicata. Sed tamen compendiosam huius harmonicæ Supputationis seriem breuiter in-

sinuare, non grauabor, quæ fortè aliquibus non adeò versatis fax erit pro operis intelligentia; quamvis opus non egeat, vtpotè clarissimum.

11 Ergo Ægyptij ponderosa iudicij, & sapientiæ lance Solis, ortum, gyrum, & occasum observantes, præter vulgares annos (qui 365 diebus constant, vel 366 si est bissextilis, dum vnoque quarto anno fit intercalario propter excessum sex horarum, quæ singulis annis supersunt ad 365 dies, quam Iulius Cæsar Romæ introduxit, & Romana seruat Ecclesia) statuerunt aliam anni industriosam computationem pro insignibus rebus, posteritati in specialissimam venerationem relinquendis; qui anni, alio nomine, alia item numerorum summa, licèt infallibili, apud eruditos tantum seruantur. Erat ergo (attendat Lector, quia fumo Concordiæ clauem) erat inquam apud Ægyptios vnus Annus, qui constabat ex 365 annis vulgaribus; erat alter annus, qui ex 1460 vulgaribus componebatur. Vnusquisque ex his duobus annis appellabatur *Annus Magnus*, sed vterius annus ex 365 dicebatur *annus Sothicus*, seu *Solis*; annus verò ex 1460 appellabatur *Cynicus, Ægyptiacus*. Vterius annus ille Sothicus, seu *Solis* ex 365 erat ænigmaticus, vel virtualis; quia ad sui resolutionem pendebat à multiplicatione per 4: facta enim ista, resultant 1460 anni, qui sunt ille annus Cynicus 1460; ex quo sequitur, quod annus Sothicus, & annus Cynicus in re idem sunt; ast cum hac differentia, quod Sothicus erat absconditus, & pendens ab illa multiplicatione per 4: at vero Cynicus erat expressus, clarus; vel vt ita dicam, expansus; & etiam erat declarativus anni Sothici. Huius inventionis eruditio satis clara est in præsentis opere à num. marg. 37, & per sequentes, vbi dicitur etiam, quod annus Cynicus, si erat perfectus, hoc est, cum sua intercalatione, constabat ex 1461; item plura inculcat Auctor de multiplicatione per 4 pro anno Sothico, seu *Solis*, sumpta paritate à mensura ARVALI, qua sæcula metiebantur Ægyptij, & vnaquæque erat 25 annorum; ita vt quatuor ex his mensuris centum annos efficerent.

12 Ad nostrum casum revertentes, palmari demonstratione apparet, Græcam, & Vulgatam versiones in Chronologia Mundi habere duos annos magnos, vnum in prima ætate, alium in secunda; vnum in Raptu Henoeh, cap. 5. Genes. aliam in Promissione Mesia Abrahæ facta cap. 12. Genesios. Sed cum hac differentia, quod in Vulgata isti duo anni magni indigent multiplicatione, quia sunt *Sothici*, seu *Solis*, & propterea virtuales, ænigmatici, vel absconditi: at in Septuaginta isti duo anni magni sunt expressi, sive expansi, *Cynici*, sive *Ægyptij*. Cum autem Interpretes Græci posituri essent expressos suos duos annos magnos, propterea addiderunt tot centenaria annorum ad annos Vulgatæ in cap. 5. & 11. Genes. vtentes arvali mensura ad solvendum Vulgatæ ænigma, & vt Mundi Chronologia expressa, & clara decurreret. Ex his evidentèr constat, Septuaginta Interpretes per centenariorum additionem ad Vulgatam in duabus illustrioribus epochis, seu Mundi eventibus mirabilioribus, nempe Raptu Henoeh, & Mesia Promissione duabus primis mundi ætatibus, cap. 5. & 11. Genes. esse Glossatores, Declaratores, imo & Solutores ænigmatis anni Sothici contenti in Vulgata; quod Auctor mathematicè ostendit à num. marg. 126, vsque 139 exclusivè.

13 Ast quia fortè aliqui, vel conceptu imbecilli, quamvis studio, vel saltem temporis presura impediti, percurrere non valebunt totum

Athanasius Kilker. in ædipo passim, præcipuè tom 2. de ædipo, part. 2. clas. 7. cap. 1. & 2. & alibi adducens Theonem, Alexandrinum, Censorinum, Geminum, Hali, Lögium, Diodorū, Strabonem, Lucianum, Plutarchum, Plinium, & alios.

Additur Iosephus Scaliger de emendatione temporū, lib. 3. sub titulo: De Anno Ægyptio; & quamvis Auctor damnatus, permissus quoad computus

Tyrinus Chronie. Sacr. cap. 21.

Concordiæ opus; & ut hic aliquantisper demonstrem; excessum annorum à Septuaginta Interpretibus supra Vulgatam in duabus primis mundi ætibus, esse sacramentum illud *anni Magni* sæculis hucusque absconditum, ænigma, aut mysterium ab Auctore industriose simul, & laboriose solutum, & detectum, nullo non evoluto supputationum lapide (ut patet à num. marg. 139 vsque fere finem operis per tria selectissima Media, ut ipse vocat, *Exercitationis, decisionum, & demonstrationum*) placuit hic subijcere huius industriæ aliqualem verificationem; duorum annorum magnorum applicationem ad duas primas ætates; & versionum Græcæ, & vulgatæ Concordiam in compendio. Intendat Lector, & videat, quod duo promitto, vnum aperire duos annos magnos in cap. 5. & 11. Genes. à Septuaginta expressos, & à Vulgata signatos; alterum, Compendium Concordiæ ponere.

14 Circa primum, & loquendo de prima ætate, Annus magnus licet Sothicus, seu Solis est in Vulgata, cap. 5. Genes. dum ait Sacer Textus: *Et facti sunt omnes dies Henoch trecenti sexaginta quinque anni: ambulavitque cum Deo, & non apparuit, quia tulit eum Deus.* Hæc Vulgata. Raptus ergo Henoch fuit vitæ suæ annis — 365

Multiplica hos annos per — 4

Efficiunt — 1460, qui est Annus Magnus Cyn-

nicus, licet Sothicus in Vulgata, dependens à multiplicatione iuxta eruditionem Ægyptiacam, quæ vsus Interpres Latinus propter relinquentiam sæculis, aut posteritati huius Raptus memoriam venerabilissimam.

15 Audi autem nunc Septuaginta Interpretes hunc Annum Magnum primæ ætatis ponentes expressum per suas centenariorum additiones. Igitur quando evenit mirandus hic Henoch Raptus, currebant anni Mundi iuxta Vulgatam — 875, ut videri potest in textu cap. 5. Genes. facta summa. Septuaginta vsque tunc per centenarios — 586 addiderant.

Efficiunt — 1461 qui est annus magnus Cynicus, & per-

fectissimus; quo convincitur evidentèr, additionem Septuaginta tot centenariorum fuisse propter hoc mysterium.

16 Quod vero additio industriosa centenariorum à Septuaginta importet illos 586 annos, est evidens, lecto eorum textu:

Nam dum Adam genuit Seth, habent Septuag. — 230 — In Vulgata — 130
 Dum Seth genuit Enos, habent Septuag. — 205 — In Vulgata — 105
 Dum Enos genuit Caynam, habent Septuag. — 190 — In Vulgata — 90
 Dum Caynam genuit Malaleel, habent Septuag. — 170 — In Vulgata — 70
 Dum Malaleel genuit Iared, habent Septuag. — 165 — In Vulgata — 65
 Dum Iared genuit Henoch, habent Septuag. — 162 — In Vulgata — 62 hic equales versiones
 Dum Henoch genuit Mathufala, habent Septuag. — 165 — In Vulgata — 65
 Dum Mathufala genuit Lamech, habent Septuag. — 167 — In Vulgata — 187 plus Vulgata 204
 Raptus Henoch fuit infantie Lamech anno — 6 — In Vulgata — 1 anno

1460

875

Es

Ex his apparet; quod Septuaginta addiderunt supra Vulgatam

in Adam — 100

in Seth — 100

in Enos — 100

in Caynam — 100

in Malaleel — 100

nihil in Iared — 000

In Henoch 100, sed auferunt Septuaginta 20, & manent — 080

Ex infantia Lamech assumunt Septuaginta — 6.

Ergo additi à Septuaginta faciunt — 586

qui iuncti cum summa Vulgatæ — 875

586

Efficiunt — 1461.

Quid clarius?

17 Viso iam evidentèr primo anno magno in prima ætate apud utramque versionem, nempe apud Vulgatam Sothico, seu Solis, & apud Septuaginta Cynico, expresso, seu expanso propter centenariorum additiones; accedamus ad secundum annum magnum, Cynicum quidem in Septuaginta, & Sothicum in Vulgata pro secunda ætate, quæ est post Diluvium, cap. 11. Genes. Igitur pro hoc anno ab Arphaxad vsque ad Promissionem Mesie, factam Abraham, ponit expresse Vulgata — 365 annos in generationibus filiorum, quos, si ut supra fecisti, & est anmadversum, multiplices per — 4

Efficiunt — 1460, & illi

365 sunt vnus annus Sothicus, seu Solis, ut iam est notatum. Quod vero

sint in Vulgata illi 365 patet litteraliter ex textu: nam ibi dicitur, quod

dum Arphaxad genuit Sale, habebat — 35 annos

Dum Sale genuit Heber, habebat — 30

Dum Heber genuit Phaleg, habebat — 34

Dum Phaleg genuit Reu, habebat — 30

Dum Reu genuit Sarug, habebat — 32

Dum Sarug genuit Nachor, habebat — 30

Dum Nachor genuit Thare, habebat — 29

Dum Thare genuit Abraham, habebat — 70

Dum cap. 12. Genes. Promissio Mesie facta

fuit Abraham, habebat iste — 75

Efficiunt — 365 — qui est annus Sothicus

seu Solis, & multiplicatus per 4, facit 1460

hoc modo — 4

1460 — qui est annus Cynicus

Expressus.

18 Videamus Septuaginta; quomodo cum additione suorum

* 5

cen.

Centenariorum efficiunt suum secundum annum magnum expressum, Cynicum, & perfectissimum. Igitur Septuaginta incipiunt harmoniam sui secundi anni magni ab anno vitæ Noe 81 iuxta ipsos, qui concurrunt cum 1723 iuxta Vulgatam. Ergo ab anno 81 vitæ Noe iuxta Septuaginta usque ad Diluuium iuxta Vulgatam sunt—519 intercapedinis.

De filio Sem biennio post Diluuium	—	2
De filio eius Arphaxad	—	35
De filio eius Sale	—	130
De filio eius Heber	—	134
De filio eius Phaleg	—	130
De filio eius Reu	—	132
De filio eius Sarug	—	130
De filio eius Nachor	—	179
De filio eius Thare	—	70

Efficiunt usque ad Abraham—1461, qui est annus magnus Cynicus, expressus, & perfectissimus à Septuaginta Interpretibus, propter additiones centenariorum in hac secunda ætate, cap. 11. Genesis.

Vel aliter brevius, si vis. Accipe totam lineam 19 Patrum iuxta Septuaginta ab Adam usque nativitatem Abraham, & sunt omnes anni—3184

Linea Vulgatæ ab Adam usque ad Heber, qui ibi est ultimus—1723

Fac computum, qui dicitur restandi, Hispanicè *restar*—1461

resultat annus magnus, propter additionem Septuaginta in suis centenarijs, & propter alia, quæ possunt videri in hoc Opere in Secundo, & Tertio Medio à numero marg. 243 usque finem Operis. Et est adeo industriosa, & mirabilis hæc additio centenariorum à Septuaginta Interpretibus, & fabrica etiam anni magni, ut Auctor noster à num. marg. 276 usque 290 per quatuor clarissimos Laterculos in vnoquoque Patre utriusque primæ, & secundæ ætatis ab Adam usque ad Abraham (factis combinationibus) exprimat, & deducat annum magnum. Vide ibi, quia mihi satis debuit esse nuperrimam anni magni verificationem insinuare, tam in Vulgata, quam in Septuaginta, cap. 5. & 11. Genesis, concludendo, huius magni anni expressionem esse mysterium centenariorum à Septuaginta additorum, & tota causa discordiæ versionum in Chronologia Mundi.

19 Circa secundum, quod promisi, nempè, compendio tradere Concordiam inter Græcam, & Vulgatam versiones, quæ Concordia, consensus, consonantia, aut conformitas est finis, motivum, aut terminus huius valde laboriosi operis, quod Auctor in Sanctæ Romanæ Matris nostræ Ecclesiæ obsequium fuit aggressus, attende benè.

A creatione Mundi usque ad Natiuitatem Abraham iuxta Septuaginta sunt—3184

Eodem tempore iuxta Vulgatam sunt—1948

Excessus Septuaginta supra Vulgatam sunt—1236

Hic

Hic excessus provenit ex additione centenariorum, quæ Septuaginta posterunt in generationibus filiorum, tum vt exprimerent, vel expanderent suos duos annos magnos Cynicos in prima, & secunda ætate; tum vt in rei veritate annos legitime decurfos per duas primas ætates numerarent, quos Vulgata sygillaverat in suis duobus annis Sothicis, seu Solis, vt visum est supra. Sed quia fortè in his grauissimis materijs non sufficit dicere, sed ultra probanda sunt dicta; probo euidentè, quod centenaria annorum à Septuaginta additorum supra Vulgatam in cap. 5. & 11. Genes. efficiunt illos annos 1236. Nam capite 5. Genesios usque ad Raptum Henoeh addiderunt Septuaginta—586 annos, vt vidimus palmaritè, collatis versionibus, num. 16. in fine.

In secunda ætate—650 sunt additi à Septuaginta supra

Vulgatam, c. 11. Genes. Efficiunt—1236 anni. Quod verò in secunda

ætate anni additi à Septuaginta sint illi 650, probo mathematicè, collatis versionibus in hac secunda ætate; advertendo prius, quod non debent computari anni Cynam, tum propter hucusque insinuata, tum propter infra dicenda; & ex consequenti non admisso isto Cynam, suus Pater Arphaxad debet relinqui, vt est in Vulgata, cum suis 35 annis sine additione; & sic combinatio versionum debet incipere à Sale hac methodo:

Dum Sale genuit Heber, habebat iuxta Septuag.	—130	Iuxta Vulgatam	—30
Dum Heber genuit Phaleg, habebat iuxta Septua.	—134	Iuxta Vulgatam	—34
Dum Phaleg genuit Reu, habebat iuxta Septuag.	—130	Iuxta Vulgatam	—30
Dum Reu genuit Sarug, habebat iuxta Septuag.	—132	Iuxta Vulgatam	—32
Dum Sarug genuit Nachor, habebat iuxta Lxx	—130	Iuxta Vulgatam	—30
Dum Nachor genuit Thare, habebat iuxta Lxx	—179	Iuxta Vulgatam	—29
Dum Thare genuit Abraham, habebat ex Sept.	—70	Iuxta Vulgatam idem	—70

905 255

Ex hoc patet, quod Septuaginta addiderunt in hac secunda ætate, in Sale—100

- In Heber—100
- In Phaleg—100
- In Reu—100
- In Sarug—100
- In Nachor—150

Efficiunt—650, qui si iungantur, vt dixi, cum additis à Septuaginta in prima ætate, & erant—586

Efficiunt—1236. Ergo euidentè constat, quod cente-

naria addita à Septuaginta in prima, & secunda ætate, efficiunt illos 1236 annos, in quibus Septuaginta excedunt Vulgatam. Ergo si Vulgata poneret expressos, & expansos suos duos annos magnos in illis duobus mirabilibus Epochis, sive mundi eventibus, Raptu Henoeh in prima ætate, &

Me-

Messæ Promissione in secunda, haberet eodẽ omnino annos ac Septuaginta in duabus primis ætatibus. Est evidens. Ergo si Septuaginta posuissent suos annos magnos Sothicos, & Vulgata Cynicos, Vulgata excederet Septuaginta. Est evidens, quia per accidens fuit, quod Vulgata apponerentur anni Sothici, & Græcæ versioni Cynici, seu expressi. Ergo tandem Vulgata eodẽ omnino in re annos habet in Chronologia mundi, ac Græca translatio; licet cum hac differentia, quod Vulgata habet suos duos annos magnos sygillatos, absconditos, virtualesque in annis Sothicis, & propterea retardatur in Chronologia; Septuaginta vero explicatos, expressos, expansos, sive claros, utpote Cynicos. Ergo nec vna, nec alia deficit versio; sed vna aliam explicat, nempe Græca Vulgatam. Ergo dicente Ecclesia in Martyrologio ex Septuaginta Interpretibus: A creatione Mundi vsque ad Christi Natalitium—5199
Et dicente Vulgata: A creatione Mundi vsque ad Christi Natalitium—3963

Concordant bene, si ille excessus annorum—1236

applicetur Vulgata, ut debet applicari, & sic Vulgata habebit sicut Ecclesia, & Septuaginta—5199

Fac computum, & reperies innegabilem hanc Concordiam. In ipsa optimus est Auctor per totum ferme opus; sed specialiter à num. marg. 346 vsque in finem.

20 Ex hac Concordia inter versiones Vulgatam, & Græcam, quæ mathematicè convincit quantumvis scrupulosum computistam, aut Chronologum sequitur solutio trium celeberrimarum quæstionum, quas valde acriter concertant hinc inde Scripturarij, & Sancti Patres, & nusquam sunt definitæ propter conceptam hucusque discrepantiam, & discordiam versionum. Prima est: vtrum Mathusala filius Henoch, & pater Lamech mortuus sit ante Diluvium? an Diluvio perierit, vel vtrum post Diluvium vixerit? D. Augustinus, lib. 15. de Ciuitate Dei, cap. 13 tenet duo, primum est, Mathusala non potuisse vivere post Diluvium, quia D. Petrus Epistola 1. cap. 3. ait: In Arca Noe pauci, id est octo animæ saluæ factæ sunt per aquam. Isti octo fuerunt Noe, eius vxor, tres filij, & tres eorum vxores, ut dicitur Genes. 7. nec est credibile, quod extra Arcam salvaretur. Secundum quod Augustinus tenet, est, mortuum fuisse Mathusala sex annis ante Diluvium. Alij tenent, Diluvio perijisse; sed tamen est inuersissimile, Deum supplicio inundationis punire Mathusala iustum, & rectum coram eo. Auctor noster à num. marg. 245 vsque 248 probat mathematicè, Augustini sententiam ex supputatione veram esse. Videatur ibi, quia extra genij mei genium est dicta repetere.

21 Secunda est: vtrum præter Caynam, qui exprimitur, cap. 5. Genes. filius Enos, & pater Malaleel, concedendus sit alius Caynam, quem ponunt Septuaginta, cap. 11. Genes. filium Arphaxad, & patrem Sale. Quod debeat poni, probatur tum ex textu Septuaginta Interpretum dicto cap. 11. Genes. tum præcipuè, quia D. Lucas in suo Evangelio, cap. 3. illum expresse tradit dicens: Qui fuit Sale, qui fuit Caynam, qui fuit Arphaxad. Sed quod non debeat admitti, sed potius excludi, convincitur tum

tum ex nostra Vulgata, quæ cap. 11. Genes. illum omittit; tum ex cap. 11. lib. 1. Paralipom. vbi de eo nullam facit mentionem; tum ex Sancta Romana Ecclesia in Chronologia Mundi in Dominicæ Natiuitatis Peruigilio, vbi non supputat istius Caynam annos Natiuitatis, generationis, & mortis. Igitur Auctor noster hoc secundum deducit verum ex varijs combinationibus suæ Concordiæ, & à num. marg. 249. resoluit, hunc Caynam optimè fuisse omissum tum à Vulgata, tum à Sancta Ecclesia. Et certe hoc est tenendum; quia præter fundamenta extrinseca petita à Vulgata, & Ecclesiæ auctoritate, adsunt duæ congruentiæ hanc exclusionem Caynam convincentes: Prima est, quod dum in Septuaginta Interpretibus adducitur Caynam pater Sale, idem numerus annorum applicatur ad vnum, quàm ad alium; nam ibi Caynam habet in generatione 130 annos, Sale in generatione 130: Caynam in postgeneratione habet 330, Sale in postgeneratione 330: Caynam in tota sua vita 460 annos habet, Sale in tota sua vita 460. Quis ergo ex hac sola circumstantia non dicet, hunc Caynam esse ipsum Sale, licet hic homo appelletur Caynam, & Sale? Hoc modo facile soluitur textus D. Lucæ, ita construendo, ut Sale sit in genitiuo casu, & Caynam in nominatiuo. Secunda est, quod qui introduxit hunc Caynam in cap. 11. Genes. in textu Septuaginta, laborabat equivocatione in alio Caynam, cap. 5. Genes. hic enim ponitur quartus numero, inter Patres primæ ætatis; & similiter Sciolus ille apposuit etiam suum Caynam, quartum etiam numero inter Patres primæ ætatis. Propter hæc, & alia omitatur Caynam iste secundus, & ex consequenti, nec numerandi sunt anni eius in Chronologia, nec illi 100; quos Septuaginta apponunt, & addunt ad Arphaxad, dum generat Caynam; quia si non fuit Caynam, nec eius generatio fuit.

22 Tertia est illa celebris Antinomia, in cuius solutione plures hucusque desudarunt, & video, ipsam semper stare. Est ergo inter cap. 12. Genes. & cap. 7. Actor. Dicitur in cap. 11. Genes. quod Thare pater Abraham mortuus est in Haran; & cap. 12. Genes. dicitur, quod supposita morte, & funerali Thare, Abraham exijt de Haran. At cap. 7. Actor. asseritur quod postquam Abraham exijt de Haram, perrexit in Charam, hincque mortuus dicitur Thare. Quomodo simul mortuus Thare in Haran, & Charam simul? Et quomodo ante egressum Abraham ex Haran, & post habitatum Charam simul moritur Thare? Non aliter soluitur hæc Antinomia, quàm annorum supputatione. Videatur Auctor, num. marg. 415. vbi aliquid insinuat solutionis, & ego alibi, quia nunc excedit munus meum.

23 Tandem debeo, egressus aliquantulum vicina, imo propria mea, ut melius dicam, quæ non sunt huius Concordiæ peregrina in medium adducere. Ergo Venerabilissima illa nostra Mater, & præcipuè mea, propter innumeras ferè mei erga ipsam obsequiosas, humiles, supplices recomendationes, Maria à Iesu de Agreda in secunda parte Mysticæ Ciuitatis Dei, lib. 3. cap. 11. num. marg. 138 ait Hispanicè loquendo de Diuini Verbi Incarnatione miranda: *Sucedid esto Viernes à veinte y cinco de Março al romper del Alva :::: y en el año de la Creacion del Mundo da cinco mil ciento y nouenta y nueue, como lo cuenta la Iglesia Romana en el Martyrologio, gobernada por el Espiritu Santo. Esta cuenta es la verdadera, y*

certa, y assi se me ha declarado, preguntandolo por orden de la obediencia.
 Duo dicit Venerabilissima Mater, vnum, Dominicam Incarnationem fuisse à Creatione Mundi illo anno, quem dicit Romana Ecclesia in Martyrologio; & in hoc habet Ecclesiam pro se Venerabilissima Mater. Sed cum Ecclesia in illo Martyrologio non definiat, sed tantum permittat, illum decantari computum annorum; quamvis hæc permissio sit magnæ auctoritatis, non tamen de fide manet ille computus, & potest Ecclesia, data meliori supputatione, variare Chronologiam. Propter hoc dicit secundum nostra Venerabilissima Mater, sibi fuisse reuelatum, Chronologiam Ecclesiæ in Martyrologio esse *veram, & certam*. Circa hoc laborabat aliquando Illustrissimus ille D. D. Iosephus Ximenez Samaniego Episcopus Placentinus, dum in Minoribus esset; sed præpeditus ingenti, & numerosa negotiorum cura propter Seraphici Ordinis latum regimen; aliquas (existimo, vsque ad nouem accedere) Epistolas familiarissimas ad nostrum Auctorem direxit, si forte Ecclesiæ Chronologiam ex Septuaginta Interpretibus desumptam, euidenti computatione posset *veram, & certam* demonstrare. Annuit Auctor noster, tum in Ecclesiæ præcipue obsequium, tum in nostræ Venerabilissimæ Matris memoriam dulcissimam, tum denique in Illustrissimi Principis amicabilem benevolentiam. Aggressus ergo Auctor Chronologiam, finem tandem vidit; vidit, & gauissus est, quia multis erat promissio facta, & non facilis exitus. Nunc iam quoad hoc punctum habent conuulsiões mei nostri Auctoris euidenter demonstrationem, vt quantum humana valet tenuitas, valeat exclamare cum Venerabilissima nostra Matre: Chronologia Ecclesiæ *vera, & certa est*, non solum quia ab Ecclesia permessa, non solum, quia vt vera, & certa, Matri nostræ de Aggreda fuit reuelata, sed quia in se vera est, certa est, aut deficient palmares numerorum supputationes. Nec de hoc plura.

24 Hæc est, Lector quisquis, celeberrima Concordia à celeberrimo stabilita D. Illustrissimo Doctore D. Ioanne de Leyba. Hic est liber. Hic eius labor extra omnem expectationem prodiens. Quærat iam Fama (& nescio, an digne sonorum valeat invenire) lituum novum, vt in Urbem, & Orbem de hoc buccinet tessellato Opere. O Fama! Si haud potes invenire, timeo, ne in tot repetitis clamoribus pro benemeritis insignium Personarum laudibus defesa sis lassitudine, canoraque sit deposita tuba. Ergo pro te, pro me, pro Opere isto, pro veritate aliquales accipiam à Nazianzeno (tantisper audi) excelsas, exaggeratas, candidas voces pro nostri Auctoris præconio digno, elogio debito. Quod disciplinæ genus est, in quo, ò Auctor, versatus non sis, atque ita eximie versatus, quasi in eo solo? Sic nimirum omnia complexus, vt ne vnum quidem quisquam; singula rursus ita ad summum quasi nihil aliud præterea didiceris? Quis in Rethorica illa, vim ignis spirante cum te comparandus? Quis in Grammatica, quæ linguam ad Græcissimum format, historias colligit, metris præest, carminibus leges præscribit? Quis in Philosophia, excelsa proculdubio scientiæ, & sursum gradiente? Iam vero Geometriam, numerorū proportionibus hæctenus didicisse contentus? Imò consummatus in breui, explens tempora multa, vt non ab ijs, qui in eiusmodi rebus scienti, & eruditi sunt exagitareris. Clamat opus istud tuum, erumpit in vo-

D. Gregorius
 Nazianzenus
 Oratione in
 Magnum Basilium.

ces concordēs Concordia ista tua, Euclidis regulas, forte oblitus meliori luce, atque lucem meliorem orientes, nempè ad lucidum tuum opus. Nec in apice scientiarum, Theologia, hospes noster Auctor, aut peregrinus. Sacrorum Librorum Orthodoxorum Patrum accuratam in eo conspicimus cognitionem, & de Deo, Angelis, Christianæque Religionis Mysterioribus, disertè, subtilitè, grauitè enucleat pluries. Sed iam quid dicam de proprio (& propria sunt Auctoris munerera hucusque relata) Iuriconsulti munere? Institutionibus, Pandectis, & Constitutionibus Codicis plenè imbutus, Sacris Canonibus plenus adeoque.

Hic accedebam, & iam iam deponendus calamus prolixè satis hucusque circuiens, siue promissam aliqualem pro, & ad istud opus Mauductionem, siue Epistolam Commendatitiam ad eruditum Illustrissimum Auctorem dirigendam, quando D. D. Antonius de Alfaro & Sierra Regij Consilij Advocatus, Ciuitatis Granatæ Præfectus, & eiusdem Pro-Prætor iniungit Censoris munus cum huius Concordiæ Remissione. Sed quia iam abundè in Superioribus de Opere isto aperui iudicium, expressi mentem, quia nullibi video dissonum fidei, & morum regulis, nil à Sanctis Patribus devium, adeo, nec Regalibus Decretis contrarium, & certè Concordia ista, non solum publicam lucem meretur, sed quàm primò amandetur prælo, opportunum. Sic sentio (saluo meliori) in Regio, & Magno Granatensi Conuentu de Obseruantia S. P. Nostri Francisci die 1. Aprilis anno 1701.

Fr. Ioannes de Ascargorta.